

Nr 190.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål, m. m.; given Stockholms slott den 5 mars 1937.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

- 1) lag om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål; samt
- 2) lag om tillägg till 38 § lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

K. G. Westman.

F ö r s l a g
till
L a g
om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål.

Med ändring av vad i lag eller författning finnes stadgat häremot stridande, förordnas som följer:

1 §.

Har, med stöd av lagen om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende, förordnats att rådhusrätt i stad skall upphöra och staden i judiciellt avseende förenas med domsaga, äger Konungen förordna att häradsrätten i orten skall äga upptaga sjörättsmål för vilka rådhusrätten skolat vara rätt domstol. Förordnande som sist är sagt skall ej utgöra hinder för tvistemåls instämmande till närmaste rådhusrätt samt ej heller föranleda ändring i vad eljest gäller om rätt att, efter överenskommelse mellan parterna, i sådant mål söka annan rådhusrätt.

Med sjörättsmål avses i denna lag mål och ärenden som skola bedömas efter sjölagen eller sjömanslagen ävensom andra mål och ärenden beträffande vilka, enligt vad särskilt stadgats, de i någon av nämnda lagar givna regler om domstols behörighet eller ock bestämmelserna i denna lag skola gälla; dock att lagen icke äger tillämpning å mål angående klander av dispassch.

2 §.

Vad i lag eller författning föreskrives om sjörättsmåls anhängiggörande och handläggning vid rådhusrätt skall, såvitt ej annat följer av vad nedan stadgas, äga motsvarande tillämpning då sådant mål upptages av häradsrätt.

Vid urtima ting för upptagande av sjöförklaring eller sjöförhör vare häradsrätten domför ändå att ej flera än tre av nämnden äro i rätten närvarande.

Förslag å sakkunniga, varom i 314 § 1 mom. sjölagen sägs, skall upprättas av handels- och sjöfartsnämnd eller, där sådan nämnd ej finnes, stadsfullmäktige i stad vars förenande med domsaga föranlett förordnande enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

Äro, då ärende angående sjöförklaring eller sjöförhör skall förekomma vid häradsrätt, sakkunniga som i 2 § tredje stycket omförmålas ej utsedda, ankomme på rättens ordförande att tillkalla sakkunniga.

F ö r s l a g

till

L a g

om tillägg till 38 § lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg.

Härigenom förordnas, att till 38 § lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg skall fogas ett tredje stycke av följande lydelse:

Vad i lagen om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål är stadgat skall ock gälla beträffande mål varom i denna paragraf sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 24 april 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Schlyter, fråga om *behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål.*

Föredraganden anför:

»Enligt 313 § sjölagen är rådhusrätt första domstol i mål som skall bedömas efter nämnda lag. Detsamma gäller jämväl beträffande de flesta andra mål och ärenden rörande sjörättsliga spörsmål.

Sedan fråga uppkommit om införande av bestämmelser som skulle möjliggöra sjörättsmåls upptagande vid häradsrätt, har inom justitiedepartementet utarbetats en *promemoria* jämte utkast till lag om behörighet för viss häradsrätt att upptaga sjörättsmål.

Enligt lagutkastet skulle de nya bestämmelserna vara tillämpliga då, med stöd av lagen den 17 juni 1932 om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende, förordnats att rådhusrätt i stad skall upphöra och staden i judiciellt avseende förenas med domsaga. I sådant fall skulle enligt 1 § Kungl. Maj:t, om skäl därtill vore, äga förordna att häradsrätten skulle ha den befattning med sjörättsmål som tillkommit rådhusrätten. Vilka mål som i detta sammanhang vore att anse såsom sjörättsmål angavs närmare i paragrafen, därvid särskilt anmärktes att lagen icke skulle äga tillämpning å mål angående klander av dispasch. I fråga om sjörättsmåls anhängiggörande och handläggning vid häradsrätt innehöll 2 § en allmän regel, att vad i lag eller författning därutinnan föreskrevs beträffande rådhusrätt skulle äga motsvarande tillämpning då sådant mål upptoges av häradsrätt, såvitt ej annat följde av lagens vidare stadganden. De åsyftade specialbestämmelserna voro upptagna i utkastets 3 och 4 §§. Därest allmänt tingssammanträde infölle inom åtta dagar från det anmälan till sjöförklarings avgivande skett, skulle det ej vara av nöden att för sjöförklarings avgivande hålla urtima ting, där ej särskilda omständigheter därtill föranledde. Vid

urtima ting för upptagande av sjöförklaring eller sjöförhör skulle häradsrätten vara domför ändå att ej flera än tre av nämnden vore i rätten närvarande. Förslag å sakkunniga, varom i 314 § 1 mom. andra stycket sjölagen sägs, skulle upprättas av landstinget.

Vid promemorian fanns även fogad en tablå, utvisande antalet sjörättsmål som under åren 1932—1934 avgjorts vid rådhusrätterna i vissa städer, vilka i judiciellt avseende förenats med domsaga eller beträffande vilka utredning i sådant syfte pågick. Tablån torde efter komplettering få fogas vid statsrådsprotokollet såsom *bilaga A*.

Över promemorian och lagutkastet ha efter *remiss* utlåtanden avgivits av kommerskollegium, lotsstyrelsen, hovrätterna, magistraterna i Oskarshamn och Simrishamn, stadsstyrelserna i Kungsbacka och Marstrand, häradshövdingen i Norra Möre och Stranda domsaga samt Sveriges redareförening, Sveriges allmänna sjöfartsförening och Sveriges fartygsbefälsförening. Vissa andra magistrater och häradshövdingar liksom Sveriges segelfartygsförening, vilka jämväl beretts tillfälle att yttra sig i ärendet, ha ej begagnat sig därav.

I de inkomna utlåtandena ha i allmänhet inga invändningar rests mot tanken att tillerkänna häradsrätt behörighet att upptaga sjörättsmål. I några fall har dock en annan mening kommit till uttryck. Sålunda har redareföreningen avstyrkt den ifrågasatta lagstiftningen under framhållande att de praktiska fördelarna därav vore av underordnad betydelse, att rätts säkerheten ej heller komme att vinna något på förslagets genomförande samt att lättnaden ur ekonomisk och bekvämlighetssynpunkt syntes bliva ringa eller ingen. Magistraten i Oskarshamn har ansett, att häradsrätt med sin nuvarande sammansättning vore olämplig såsom domstol i sjörättsmål, samt funnit det riktiga vara att för domsagornas vidkommande inrätta särskilda domstolar för sådana måls handläggning.

Vissa av de myndigheter och sammanslutningar, som i huvudsak biträtt departementsförslaget, ha emellertid framställt särskilda erinringar och önskemål beträffande de nya bestämmelsernas närmare utformning. För de viktigaste av dessa uttalanden torde en kort redogörelse böra lämnas.

Svea hovrätt har anmärkt, att det knappast syntes befogat att begränsa lagens tillämplighet till fall då stad lagts under landsrätt samt att det principiellt vore riktigast att ej lämna åsido nytillkomna städer som saknade rådhusrätt. Kommerskollegium ävensom sjöfartsföreningen — i vars ytt-rande fartygsbefälsföreningen instämt — har påkallat inskränkning av Kungl. Maj:ts befogenhet att meddela förordnande av nu ifrågavarande art till att avse allenast stad där tingsställe finnes, och sjöåklagaren har i ett av kommerskollegium infordrat utlåtande förklarat sig förutsätta att sådant förordnande skall meddelas endast i fall då ett verkligt behov visats föreligga.

I fråga om den formella kompetens som skall tillkomma häradsrätten har Göta hovrätt funnit det ej med tydlighet framgå av utkastet, huruvida häradsrätten avsetts skola i processuellt hänseende i allo träda i den indragna

rådhusrättens ställe. Hovrätten har förordat en bestämmelse av innebörd, att häradsrätt i nu avsedda fall skall vid tillämpning av de sjörättsliga forumreglerna betraktas såsom rådhusrätt, samt ifrågasatt huruvida det ej med hänsyn särskilt till det begränsade antalet tingssammanträden kunde vara lämpligt att så ändra den föreslagna huvudregeln, att därigenom medgäves valfrihet mellan häradsrätten och närmaste rådhusrätt. Hovrätten har jämväl anfört att det i utkastets 2 § upptagna stadgandet rörande förfarandet vid häradsrätt måhända skulle vinna i tydlighet, om däri utsades att även den förberedande befattning med vissa sjörättsmål, som tillkommer rådhusrättens ordförande, i stället skall tillkomma häradsrättens ordförande, varjämte hovrätten föreslagit bemyndigande för Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter till möjliggörande att även annan befattningshavare i domsagan erhöles behörighet att företaga dessa förberedande åtgärder.

Behovet av skyndsamhet vid sjöförklarings upptagande har från olika håll understrukits och tagits till intäkt för erinringar mot den enligt utkastets 3 § ifrågasatta inskränkningen i skyldigheten att för sådant ändamål hålla urtima ting, vilken bestämmelse kommerskollegium, Svea hovrätt, sjöfartsföreningen och fartygsbefälsföreningen ansett böra utgå. — Vad angår förslag å sakkunniga har Göta hovrätt förordat att stadsfullmäktige i den stad som mistat sin rådhusrätt bibehölles vid funktionen att upprätta sådant förslag. Samma uppfattning har företrätts av magistraten i Simrishamn. Kommerskollegium, som utgått från att särskilt tingsställe skall finnas i stad varom fråga är, har jämväl funnit den i utkastet upptagna regeln onödig samt uttalat den mening, att i allt fall icke landstinget utan eventuellt den handelskammare inom vars distrikt staden vore belägen borde få förslagens upprättande sig anförtrött.

Anmärkas må slutligen, att sjöfartsföreningen ansett anledning föreligga att vid en blivande revision av sjölagens forumregler taga under övertvägande, huruvida ej de egentliga sjörättsprocesserna borde anses vara av så speciell natur att deras handläggning förlades till allenast de större rådhusrätterna i riket. Häri har fartygsbefälsföreningen instämt, och kommerskollegium, som funnit uppslaget värt beaktande, har hemställt om erforderliga åtgärder för åvägabringande snarast möjligt av en fullständig revision av sjölagens och övriga sjörättsliga författningars forumregler.

**Departements-
chefen.**

Såsom skäl för att rådhusrätt skulle vara exklusivt forum i sjörättsmål åberopades under förarbetena till sjölagen i första hand att dylika mål fordrade skyndsamt handläggning; skulle i avvaktan på utgången av en tvist ett fartyg nödgas under längre tid ligga stilla eller en last uppläggas, kunde sådant medföra oberäknelig förlust. Även framhölls att en lantdomare, som endast undantagsvis finge befattning med sjörättsaker, måste antagas vara främmande för dithörande förhållanden samt att man endast i städerna kunde påräkna tillgång till sakkunniga män, vilkas biträde i sjörättsmål ofta nog behövde anlitas.

Behovet av skyndsamhet vid avgörandet av sjörättsmål torde alltjämt göra

sig minst lika starkt gällande som vid tiden för sjölagens tillkomst. Emellertid synes denna omständighet icke med samma fog kunna åberopas såsom skäl för dessa måls förläggande enbart till stadsdomstol, sedan numera genom införande av tätare tingssammanträden på ett bättre sätt än tidigare blivit sörjt för snabbhet i rättsskipningen vid häradsrätterna. Vad i övrigt ansetts tala för den nuvarande ordningen lär knappast heller utgöra tillräckligt stöd för den uppfattningen att en häradsrätt, vars jurisdiktionsområde omfattar en eller flera städer eller stadsliknande samhällen, ej skulle lika väl som rådhusrätten i en mindre stad vara skickad att handlägga sjörättsmål.

Systemet med rådhusrätt såsom exklusivt forum i sjörättsmål torde ock numera stundom få anses medföra vissa mindre önskvärda konsekvenser. Erinras må, att den år 1932 genomförda lagstiftningen om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende redan lett till att fråga uppkommit om rådhusrätternas upphörande i ett antal sjöstäder. Det har utgjort en stående invändning från de ifrågavarande städernas sida mot judiciell förening med angränsande domsaga, att de därigenom skulle gå miste om forum i sjörättsmål på platsen.

Visst intresse erbjuder i förevarande sammanhang en år 1933 genomförd lagändring beträffande forum i tullmål. Medan tidigare endast rådhusrätt kunde vara tullmålsdomstol gäller numera, att om i stad med tullkammare rådhusrätt ej finnes, Kungl. Maj:ts må, såframt särskilda omständigheter därtill föranleda, förordna att häradsrätt med tingsställe i staden skall vara tullmålsdomstol för staden jämte viss omnejd. Lagändringen motiverades bl. a. därmed att, om stad med tullkammare lades under landsrätt, de tullmål som rådhusrätten haft att handlägga enligt de då gällande bestämmelserna i stället skulle upptagas av tullmålsdomstol i närmast belägna stad samt att, då avståndet dit i åtskilliga fall vore ganska avsevärt, därigenom skulle förorsakas betydande olägenhet vid rättsskipningen. — Framhållas må ock, hurusom med avseende å behörigheten att upptaga växelmål häradsrätt genom en år 1918 vidtagen lagändring principiellt likställets med rådhusrätt. Jämväl denna åtgärd ansågs skola få sin väsentliga betydelse för sådana fall då städer av någon betydenhet avstode från egen rådhusrätt för att tillsammans med kringliggande landsbygd lyda under en häradsrätt med tingsställe på platsen och sammanträden kanske var eller varannan vecka. I motiveringen anfördes bl. a. att det skulle förefalla meningslöst, om stadens domstol ej längre skulle vara kompetent att handlägga växelmålen.

Från vissa håll ha uttalats önskemål om en fullständig revision av sjölagens och övriga sjörättsliga författningars forumbestämmelser. Vad sålunda anförts synes, churu värt beaktande, likväl ej för närvarande böra föranleda åtgärd. Ej heller torde de praktiska skäl varom talats i det föregående tillräckligt motivera att, på sätt jämväl förordats, nu införa behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål i andra fall än då städer, som förut haft egen jurisdiktion, i judiciellt avseende förenas med lantdomsaga. I

sistnämnda fall lärer emellertid, utan avbidan på att en mera genomgripande omarbetning av sjörättens forumregler må komma till stånd, möjlighet böra beredas att göra häradsrätt i orten behörig att upptaga sådana sjörättsmål som vederbörande rådhusrätt förut ägt handlägga. För att nödigt beaktande av de lokala förhållandena må kunna ske synes det lämpligt att, i likhet med vad som skett i fråga om tullmålen, låta på Kungl. Maj:ts avgörande i varje särskilt fall bero huruvida en sådan ordning skall vinna tillämpning. I enlighet med vad Göta hovrätt förordnat torde, till förekommande av rättsförluster, av Kungl. Maj:t utfärdat förordnande om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål ej böra verka inskränkning i den rätt att upptaga dylika mål, som enligt lag eller författning må tillkomma närmaste rådhusrätt, utan det sålunda böra stå vederbörande fritt att i varje särskilt fall vända sig antingen till ifrågavarande häradsrätt eller till den rådhusrätt som, oavsett de nya bestämmelserna, är rätt domstol i målet.

Till sjörättsmål i detta sammanhang torde böra hänföras ej blott tvistemål och brottmål enligt 323 och 328 §§ sjölagen, ärenden angående sjöförklaring och sjöförhör enligt 40 och 317 §§ samma lag samt tvistemål och brottmål enligt 86 och 89 §§ sjömanslagen utan därjämte mål och ärenden enligt ett flertal andra sjöfarten berörande författningar, vilka i fråga om forum antingen direkt hänvisa till sjölagens eller sjömanslagens stadganden eller ock innehålla bestämmelser av huvudsakligen samma innebörd som sjölagen. Till den förra gruppen höra mål och ärenden berörande förordningen den 26 oktober 1906 (nr 93 s. 1) angående åtgärder till undvikande av ombordläggning samt signaler för angivande av nöd å fartyg art. 46, lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg 36 §, förordningen den 31 december 1914 (nr 491) med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg § 70, förordningen den 30 september 1921 (nr 623) angående tjänstgöringsbetyg för sjöfolk § 9, förordningen den 22 maj 1925 (nr 263) angående vissa villkor beträffande hälsotillstånd och kroppsbeskaffenhet för vinnande av anställning å fartyg i viss fart m. m. § 6, sjöarbetstidslagen den 13 juli 1926 (nr 398) 26 och 27 §§, förordningen den 20 maj 1927 (nr 185) angående bostäder m. m. å fartyg för ombord anställda 33 §, förordningen den 9 december 1932 (nr 570) angående vissa säkerhetsåtgärder vid nyttjande av fartyg 37 §, förordningen samma dag (nr 571) angående fartygs utrustning med radiotelegrafinstallation m. m. 12 § samt förordningen samma dag (nr 572) med vissa föreskrifter angående räddning ur sjönöd och avvärjande av sjötrafiken hotande fara m. m. 17 §. Till den senare gruppen åter höra mål och ärenden enligt lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om in-teckning i fartyg 38 §, förordningen den 15 februari 1881 (nr 7 s. 1) angående lotsverket §§ 53 och 54, instruktionen för lotsverket den 24 november 1923 (nr 404) 56 §, karantänkungörelsen den 4 maj 1934 (nr 142) 72 § samt kungörelsen samma dag (nr 143) om rättutrotning å fartyg 13 §. Såvitt angår mål och ärenden som skola bedömas efter författningar tillhörande den första gruppen, synas den nya lagens bestämmelser kunna göras tillämpliga genom ett allmänt stadgande. I övrigt torde de för sådant syfte erforderliga

föreskrifterna böra införas i respektive författningar. Detta kan ske i administrativ ordning utom beträffande lagen om inteckning i fartyg.

Beträffande det processuella förfarandet vid häradsrätten lär, på sätt i det remitterade utkastet skett, såsom huvudregel endast behöva stadgas att vad i lag eller författning föreskrives om sjörättsmåls anhängiggörande och handläggning vid rådhusrätt skall äga motsvarande tillämpning då sådant mål upptages av häradsrätt. Av en sålunda avfattad bestämmelse torde med tillräcklig tydlighet framgå bl. a. att den befattning med sjöförklaringsanmälan, som enligt 40 och 315 §§ sjölagen åligger rådhusrätts ordförande, liksom även på denne enligt 68 § sjömanslagen ankommande prövning av mönstringsförrättares beslut skall tillkomma häradsrättens ordförande. I ett av de avgivna utlåtandena har ifrågasatts att även annan befattningshavare i domsagan borde äga behörighet att vidtaga stadgade förberedelser till sjöförklaring eller sjöförhör. För den händelse detta i något fall skulle visa sig ändamålsenligt, lär bestämmelse härom kunna meddelas i administrativ ordning.

Vid sidan av den nyssnämnda huvudregeln uppställde det remitterade utkastet vissa specialbestämmelser. I promemorian framhölls hurusom den i 315 § sjölagen meddelade föreskriften, att rätten skall sammanträda så snart ske kan efter det anmälan om sjöförklarings avgivande skett, tydligen stundom kan föranleda att urtima ting måste hållas, samt att ifrågavarande bestämmelse för häradsrätternas vidkommande syntes kunna utan olägenhet något uppmjukas. Sålunda skulle urtima ting för sjöförklarings upptagande i allmänhet ej behöva ifrågakomma, därest allmänt tingssammanträde infölle inom åtta dagar från det anmälan skett. Häremot ha erinringar framställts i några utlåtanden, därvid vikten av att dessa ärenden handläggas med största möjliga skyndsamhet understrukits. Med hänsyn härtill och då, på sätt jämväl framhållits, hithörande fall ej äro talrika och kostnaderna för urtima ting i regel ej torde bliva nämnvärda, i det att samtliga behöfliga nämndemän torde finnas att tillgå på orten, synes den ifrågasatta bestämmelsen böra utgå. — Mot det i lagutkastet meddelade stadgandet, att vid urtima ting för nyss angivna ändamål häradsrätten skulle vara domför med endast tre ledamöter i nämnden, ha inga betänkligheter yppats. Genom närvaron av särskilda sakkunniga, vilka skola gå rätten till handa, torde även för dylikt fall rättssäkerhetens krav vara tillräckligt tillgodosett.

Vad slutligen beträffar den i utkastet upptagna bestämmelsen, att förslag å sådana särskilda sakkunniga som nyss nämnts skall upprättas av landstinget, har denna gjorts till föremål för erinringar. Därvid har bland annat förordats att vederbörande myndighet i den stad som mistat sin rådhusrätt alltjämt skulle få utöva sagda funktion. Då goda skäl synas tala för en sådan anordning, torde i förslaget böra vidtagas ändring på denna punkt. Framhållas må, att därest inom en och samma häradsrätts domvärjo skulle finnas mera än en stad vars förenande med domsagan föranlett förordnande enligt den nya lagen, varje sådan stad skall ha att upprätta förslag å sakkunniga.

I enlighet med vad nu anförts ha inom justitiedepartementet upprättats förslag till

- 1) *lag om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål; samt*
- 2) *lag om tillägg till 38 § lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg.*

I administrativ ordning torde böra utfärdas jämväl bestämmelser angående ersättning av allmänna medel till domare, nämndemän och rättsbildade biträden vid de nyssnämnda urtima tingen, så ock vidtagas viss jämkning i gällande föreskrifter om ersättning till sakkunniga biträden vid sjöförklaringsars upptagande.»

Föredraganden hemställer att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemstäl-
lan bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Ur protokollet:
Sigrid Linders.

¹ Det under 2) här ovan anmärkta förslaget, vilket är lika lydande med motsvarande vid propositionen fogade lagförslag, har här uteslutits ur bilagan.

Förslag

till

Lag

om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Har, med stöd av lagen om stads och landsbygds förenande i judiciellt avseende, förordnats att rådhusrätt i stad skall upphöra och staden i judiciellt avseende förenas med domsaga, äger Konungen förordna att häradsrätten i orten skall äga upptaga sjörättsmål för vilka rådhusrätten skolat vara rätt domstol; skolande förordnande som sist är sagt ej verka inskränkning i den behörighet att upptaga sådant mål, som enligt lag eller författning må tillkomma närmaste rådhusrätt.

Med sjörättsmål avses i denna lag mål och ärenden som skola bedömas efter sjölagen eller sjömanslagen ävensom andra mål och ärenden beträffande vilka, enligt vad särskilt stadgats, de i någon av nämnda lagar givna regler om domstols behörighet eller ock bestämmelserna i denna lag skola gälla; dock att lagen icke äger tillämpning å mål angående klander av dispasch.

2 §.

Vad i lag eller författning föreskrives om sjörättsmåls anhängiggörande och handläggning vid rådhusrätt skall, såvitt ej annat följer av vad nedan stadgas, äga motsvarande tillämpning då sådant mål upptages av häradsrätt.

Vid urtima ting för upptagande av sjöförklaring eller sjöförhör vare häradsrätten domför ändå att ej flera än tre av nämnden äro i rätten närvarande.

Förslag å sakkunniga, varom i 314 § 1 mom. sjölagen sägs, skall upprättas av handels- och sjöfartsnämnd eller stadsfullmäktige i stad vars förenande med domsaga föranlett förordnande enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1937.

Äro, då ärende angående sjöförklaring eller sjöförhör skall förekomma vid häradsrätt, sakkunniga som i 2 § tredje stycket omförmälas ej utsedda, ankomme på rättens ordförande att tillkalla sakkunniga.

Bilaga A.

Antalet avgjorda sjörättsmål vid vissa rådhusrätter åren 1932—1934.

Rådhusrätten i	Årenden ang. sjöförklaring	Civila sjörättsmål	Civila mål ang. förhyrning av sjöman	Brott mot sjöförfattningar, för vilka pers. sakfällts ¹							Summa		
				Sjölagen o. lagen om sjötynd	Sjömanslagen	m. m.	Lotsstadgan	Lag om tillsyn å fartyg	Förordningen ang. utrustning	fartygsbyggnad o. utrustning		åtgärder v. nyttjande av fartyg	säkerhets-åtgärder v. nyttjande av fartyg
Falkenberg	1932	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1933	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1934	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kungsbacka ²	1932	—	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	9
	1933	—	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6
	1934	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Lysekil	1932	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	4
	1933	4	8	—	6	—	—	—	—	—	—	—	18
	1934	5	8	—	1	—	—	4	1	—	—	—	19
Marstrand ²	1932	3	3	3	—	1	—	—	—	—	—	—	10
	1933	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
	1934	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2
Oskarshamn	1932	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
	1933	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	7
	1934	6	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	10
Ronneby	1932	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	1933	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
	1934	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Söderhamn	1932	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	1933	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3
	1934	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Örnsköldsvik	1932	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	6
	1933	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	5
	1934	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	2

¹ Brottmål av hithörande beskaffenhet, däri den tilltalade icke sakfällts, ha ej förekommit.² Rådhusrätten har upphört fr. o. m. 1 jan. 1935.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 29 januari 1937.

Närvarande:

justitierådet AFZELIUS,
regeringsrådet ASCHAN,
justitieråden FORSBERG,
SANDSTRÖM.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet den 24 april 1936, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlå-tande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättade förslag till

- 1) lag om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål; samt
- 2) lag om tillägg till 38 § lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om inteckning i fartyg.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Erik Hagbergh.

Lagrådet yttrade:

När enligt vår gällande lagstiftning behörighet att upptaga sjörättsmål tillkommer endast rådstuvurätt, har såsom skäl härför åberopats bland annat angelägenheten av att dessa mål erhålla skyndsam handläggning. Alltjämt äger från denna synpunkt stadsdomstol företräde framför lantdomstol, även om numera genomförda åtgärder för en snabbare rättskipning vid häradsrätterna gjort skillnaden mindre framträdande än tillförne. Men en större och med sjöfartens och sjörättens utveckling ökad betydelse måste dock fästas vid målens beskaffenhet. Sjölagstiftningen bildar ett i hög grad egenartat rättsområde, som ligger tämligen vid sidan om den vanliga domstolsverksamheten. Den för rättegången i dess helhet så viktiga handläggningen i första instans kräver därför i dessa mål en speciell insikt och sakkunskap. Tydligt kunna i och för sig de nödiga förutsättningarna förvärfvas av den ena underrätten lika väl som av den andra. Men sedan häradsrätterna nu under närmare ett halft sekel varit befriade från all befattning med dylika mål, är, vad underrätterna angår, förfarenheten i sjörättsliga ämnen samlad hos de rådstuvurätter — företrädesvis i de större sjöstäderna — vilka på detta område kunnat utbilda en fast, mångsidig och på lång erfarenhet grundad praxis. Utan allt tvivel har denna ordning länt rättskipningen till betydande fördel, och utan vägande skäl bör den ej gärna rubbas. Detta gäller ock

när en förändring ifrågasättes blott med avseende å ett jämförelsevis ringa antal sjörättsmål i ett fåtal orter i landet. Med hänsyn till den omfattning dessa mål esomoftast hava och till den ej sällan invecklade naturen av däri förekommande rättsfrågor är nämligen målens förläggning icke — såsom exempelvis i fråga om tullmål och växel mål — av underordnad betydelse för en lämplig arbetsfördelning mellan underrätterna. Och ju mer enstaka de sjörättsmål skulle bliva vilka ankomme på varje särskild häradsrätt, desto mindre får denna domstol tillfälle att förvärva den vana i handläggningen och den erfarenhet i bedömandet som i fråga om specialmål av dylikt slag måste vara av särskild betydelse för arbetet. Icke minst torde detta äga sin tillämpning med avseende å en stundom så vidlyftig förrättning som upptagande av sjöförklaring.

Från de synpunkter som nu berörts måste 1932 års lagstiftning om vissa mindre städers läggande under landsrätt anses i fråga om sjörättsmålen beteckna ett framsteg. Den bidrager till en utveckling i den riktning, vilken, av uttalanden i detta ärende att döma, inom sjöfartskretsar betraktas såsom den önskvärda, eller att sjörättsmålen i större utsträckning än förut sammanföras till de större städernas rådstuvurätter. Då förslag nu framställles att upphäva denna verkan av nämnda lagstiftning, har detta knappast något egentligt sammanhang med frågan, huruvida icke en häradsrätt skall anses vara lika väl som rådstuvurätten i en mindre stad skickad att handlägga sjörättsmål.

I bilaga till remissprotokollet har lämnats uppgift å de städer, vilka äro eller kunna antagas bliva lagda under landsrätt jämlikt bestämmelserna i 1932 års lag, ävensom å antalet under åren 1932—1934 där avgjorda sjörättsmål. Den nu föreliggande lagstiftningsfrågan läser emellertid icke kunna rätt bedömas utan att tillika undersökes, huru en lagändring i enlighet med förslaget skulle komma att verka med avseende å förläggningen av forum i de sjörättsmål, vilka handlagts vid rådstuvurätterna i här ifrågavarande städer. Det visar sig då, att endast beträffande tre av de åtta uppgivna städerna — Falkenberg, Ronneby och Örnsköldsvik — sådant forum skulle bliva förlagt till häradsrätt med tingsställe i vederbörande stad, och av nyssnämnda bilaga framgår att sjörättsmålen där äro synnerligen få; om dessa mål skola handläggas vid närmaste rådstuvurätt blir forum i stället för Falkenberg i Varberg eller Halmstad, i stället för Ronneby i Karlskrona eller Karlshamn och i stället för Örnsköldsvik i Härnösand eller Umeå. I fråga om Lysekil står jämförelsen mellan rådstuvurätten i Uddevalla och häradsrätten å tingsstället Kvistrum ej långt från sistnämnda stad. Det forum, som varit förlagt till Marstrand, övergår till häradsrätten i Göteborg i stället för till rådstuvurätten därstädes. I övrigt skulle inträda beträffande Oskarshamn häradsrätten i Mönsterås i stället för rådstuvurätterna i Kalmar och i Västervik, beträffande Kungsbacka häradsrätten å tingsstället Skansen i stället för rådstuvurätterna i Göteborg och i Varberg samt beträffande Söderhamn häradsrätten å tingsstället i Söderala i stället för rådstuvurätterna i Gävle och i Hudiksvall.

I remissprotokollet yttras, att systemet med rådstuvurätt såsom exklusivt forum i sjörättsmål numera stundom torde få anses medföra vissa mindre önskvärda konsekvenser. Till utveckling härav anföres emellertid endast, att från vissa mindre städers sida såsom stående invändning emot judiciell förening med angränsande domsaga åberopats, att städerna därigenom skulle gå miste om forum i sjörättsmål på platsen. Att ett sådant önskemål — åtminstone under förhållanden som för närvarande kunna bedömas — endast i obetydlig utsträckning skulle tillgodoses genom denna lagändring, är nyss visat. I övrigt må vara naturligt att städerna bland andra argument för bibehållande av den gamla jurisdiktionen framdragit även det sålunda återgivna. Men mindre naturligt måste synas, om dessa städer, sedan de ändock förlorat sina rådstuvurätter och efter hand funnit sig till rätta med den nya ordningen, skulle se någon egentlig förmån i ett medgivande att de fåtaliga sjörättsmålen skola kunna handläggas vid häradsrätten i stället för vid rådstuvurätten i närmaste stad. I varje fall skulle en sådan uppfattning i stort sett näppligen kunna anses sakligt grundad, då med nutida kommunikationsmedel de större avstånden förlorat i betydelse och med avseende å sjöfartsförhållandena stor likhet vanligen råder mellan städer i samma trakt. Med tiden torde en dylik endast i spridda delar av landet gällande ordning komma att framstå såsom en ganska egendomlig anomali, vilken finner sin förklaring uteslutande i det historiska sambandet med småstädernas förra självständighet i avseende å rättskipningen. Anmärkningsvärt är ock, att flertalet av här ifrågavarande städer icke begagnat dem erbjudet tillfälle att uttala sig om den föreslagna lagändringen. Såväl härav som av yttranden, som avgivits av dylika städer, kan måhända slutas, att från deras sida i allmänhet icke finnes något större intresse för en sådan lagstiftningsåtgärd.

I och för sig måste anses mindre lämpligt, att regler om forum i mål av sådan natur som sjörättsmålen göras beroende av Kungl. Maj:ts förordnande. Att så kunnat stadgas beträffande tullmål erbjuder icke någon giltig jämförelse, då i fråga om detta speciella slag av jämförelsevis enkla brottmål hänsyn till organisatoriska förhållanden inom tullverket torde hava varit huvudsakligen bestämmande. Vad angår sjörättsmålen lär nu avsedd befogenhet för Kungl. Maj:t sannolikt medföra, att även beträffande flertalet av dessa städer den allmänna forumregeln kommer att gälla. Med hänsyn till vad här i det föregående anmärkts i avseende å vederbörande häradsrätters och rådstuvurätters sammanträdesorter kan nämligen icke antagas att i fråga om de båda städer, vilka enligt nu tillgängliga uppgifter hava de flesta sjörättsmålen, och ej heller beträffande åtminstone ett par andra städer en avvikelse från denna regel skall finnas önskvärd eller lämplig. De fall, som därefter kvarstå, torde knappast kunna vara av tillräcklig betydenhet för att giva anledning till en särskild lagstiftning, helst denna även med starkt begränsat tillämplighetsområde icke kan undgå att möta betänklighet av mer allmän natur.

Då alltså enligt lagrådets uppfattning ett genomförande av förslaget skulle från allmän rättskipningssynpunkt vara att beteckna såsom en avgjord för-

sämring och därmed ej heller skulle kunna annat än undantagsvis eller i mindre väsentliga hänseenden beredas ifrågavarande städer och dem närliggande orter någon verklig fördel, avstyrker lagrådet, att de remitterade förslagen läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Anses förslag i ämnet likväl böra framläggas, är vid de särskilda bestämmelserna i förslaget till lag om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål följande att erinra.

Då den föreslagna lagen gör ändring i annorstädes meddelade men här icke berörda stadganden, vilka innefatta ovillkorliga regler om forum i sjörättsmål, torde detta förhållande böra angivas i lagens ingress.

Med den i 1 § första stycket sist upptagna bestämmelsen synes vara avsett att åt den, som vill instämma talan i sjörättsmål, medgiva valrätt mellan häradsrätten och rådstuvurätten i närmaste stad. För stadgandets tillämpning skulle således icke förutsättas, att parter i dylik tvist träffat avtal om forum. Att valrätten skulle gälla även i brottmål kan näppeligen antagas vara förslaget mening och kan i varje fall icke tillstyrkas. Då sjölagens forumregel, vilken här åsyftas, är ovillkorlig, lär det vara mindre riktigt att hänvisa till behörighet som »må» tillkomma rådstuvurätt. Även i övrigt är en omformulering att förorda, varigenom stadgandets innebörd kan komma till tydligt uttryck.

Stadgandet i 2 § tredje stycket lämnar osagt om förslag å sakkunniga skall i första hand upprättas av handels- och sjöfartsnämnd eller av stadsfullmäktige. Skulle sådan nämnd icke finnas i någon av de städer, som beröras av lagen, lär det bestämmelsen kunna inskränkas till att avse stadsfullmäktige; i annat fall torde de i dess förebild, 314 § sjölagen, förekommande orden »där sådan nämnd ej finnes» icke kunna här utelämnas.

Ur protokollet:
Ragnar Kihlgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 5 mars 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Westman, lagrådets den 29 januari 1937 avgivna utlåtande över de den 24 april 1936 till lagrådet remitterade förslagen till *lag om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål* samt *lag om tillägg till 38 § lagen den 10 maj 1901 (nr 26 s. 1) om in-teckning i fartyg*.

Efter redogörelse för utlåtandet anför föredraganden:

»Såsom skäl för sitt avvisande av den ifrågasatta lagstiftningen har lagrådet anfört, att enligt dess uppfattning förslaget genomförande vore att beteckna såsom en avgjord försämring från allmän rättsskipningssynpunkt. Denna mening synes lagrådet grunda i första hand därpå att, med hänsyn särskilt till rådhusrätternas större förfarenhet i sjörättsliga ämnen, den nuvarande ordningen för sjörättsmålen handläggning länt rättsskipningen till betydande fördel och ej gärna borde rubbas utan vägande skäl, samt att ur angivna synpunkter 1932 års lagstiftning om vissa mindre städers läggande under landsrätt måste anses i fråga om sjörättsmålen beteckna ett framsteg, då den bidroge till att i ökad utsträckning sammanföra dessa mål till de större städernas rådhusrätter. Med anledning härav må till en början anmärkas, att vid tillkomsten av 1932 års lagstiftning ett sådant sammanförande av sjörättsmålen icke torde ha framstått såsom något eftersträvansvärt; tvärtom lär det ha ansetts utgöra en mindre gynnsam följd av denna lagstiftning att vissa städer därigenom gingo miste om vad från deras sida betraktats såsom en förmån. Det skall dock icke bestridas, att den av lagrådet omförmälda koncentrationen kan innebära viss fördel för sjörättsmålen handläggning. Självfallet kan en häradsrätt, vilken endast vid enstaka tillfällen får anledning att syssla med mål av detta slag, icke väntas förvärva samma vana och erfarenhet i bedömandet av dithörande frågor som nämnda rådhusrätter. Vad angår de mera invecklade sjörättsmålen, i synnerhet sådana av tvistemåls natur men även vidlyftigare sjöförklaringar, synes det därför vara ett befogat önskemål att dessa komma att handläggas företrädesvis vid domstolar som äga särskild förfarenhet på området. Det torde ock vara denna uppfatt-

ning som kommit till uttryck, då Sveriges allmänna sjöfartsförening med instämmande av Sveriges fartygsbefälsförening i sitt yttrande ifrågasatt, huruvida ej vid en blivande revision av sjölagens forumregler 'sjörättsprocesser' borde förbehållas rådhusrätterna i större städer. Emellertid bör framhållas att, om den ifrågasatta lagstiftningen i enlighet med lagrådets hemställan ej genomföres, detta ingalunda medför någon säkerhet för att sjörättsmålen komma att sammanföras till rådhusrätter med beprövad förfarenhet på området. I den indragna rådhusrättsens ställe inträda i sådant fall de närmast belägna rådhusrätterna, domstolar som måhända sakna nämnvärd erfarenhet beträffande sådana mål. En så slumpartad effekt av lagstiftningen synes icke vara av något större värde. Vill man nå det avsedda syftet böra andra vägar sökas. Såsom redan vid remissen till lagrådet antydde torde det ligga närmast till hands, att de inom sjöfartskretsar framförda synpunkterna beaktas i samband med en allmän revision av sjölagens forumregler.

Erinras må i detta sammanhang om den enligt 324 § sjölagen medgivna prorogationsrätten beträffande tvistemål, i vilken rätt förslaget icke avser att göra någon inskränkning. Vidare är att märka, att enligt den i 1 § första stycket av förslaget till behörighetslag sist upptagna bestämmelsen det skall stå kärande i tvistemål fritt att i varje särskilt fall instämna sin talan antingen till häradsrätten eller ock till närmaste rådhusrätt. Genom dessa föreskrifter synes för tvistemålens vidkommande det nys omnämnda önskemålet vara tillräckligt tillgodosett inom ramen av gällande allmänna grundsatser beträffande forum i förevarande mål. I fråga om sjöförklaring syftar förslaget icke till någon inskränkning i befälhavares rätt att för avgivande av sådan förklaring vända sig till rådhusrätten i vilken stapelstad som helst inom riket. Såvitt angår de nu nämnda särskilt betydelsefulla sjörättsmålen är förslagets genomförande alltså icke ägnat att i praktiken hindra vederbörande att, om de själva så önska, anlita i handläggning och bedömning av sådana mål mera förfarna domstolar. Å andra sidan bör icke förbises att en avsevärd del av sjörättsmålen icke kan anses vara av särskilt invecklad beskaffenhet eller, i allt fall, icke i högre grad än åtskilliga andra kategorier av mål som handläggas vid våra häradsrätter kräver någon svårförvärvad speciell insikt och sakkunskap. Beträffande dessa synas de kostnads- och bekvämlighetssynpunkter som förslaget är avsett att tillgodose så mycket hellre kunna vinna beaktande, som det här icke gärna kan påstås att rättssäkerhetens intresse eftersättes genom målens upptagande av lantdomstol.

Frågan lär då närmast bliva, huruvida ur nyss nämnda synpunkter någon fördel är att vinna genom ett genomförande av förslaget. Lagrådet har ansett denna fråga böra i det stora hela besvaras nekande. Under hänvisning till en vid remissprotokollet fogad tablå, utvisande antalet under åren 1932—1934 avgjorda sjörättsmål vid rådhusrätterna i åtta städer, vilkas förläggande under landsrätt vid tiden för remissen redan genomförts eller då var föremål för särskild utredning, har lagrådet i detta sammanhang anført, att en lagändring i enlighet med förslaget skulle beträffande allenast tre av

dessa städer — där antalet sjörättsmål dessutom varit ringa — kunna leda till att forum i sådana mål bleve förlagt till häradsrätt med tingsställe i staden. Härvidlag bör emellertid uppmärksammas att, då en ej alltför oansenlig stad skall förenas med domsaga, fråga regelbundet uppkommer om anordnande av tingsställe i staden. Ej sällan torde sådan stad komma att bilda särskilt tingslag med täta tingssammanträden. Vad exempelvis beträffar de på nyssnämnda tablå upptagna städerna Oskarshamn och Söderhamn, lär man med ganska stor visshet kunna utgå från att dessa städer ej bliva förlagda under landsrätt med mindre det sörjes för att deras behov av snabb och lätt tillgänglig rättsvård tillgodoses i berörda avseenden. Bland övriga städer, som omfattas av 1932 års lagstiftning och beträffande vilka följaktligen frågan om deras förenande med domsaga förr eller senare måste uppkomma, befinna sig åtskilliga som äro av liknande storleksordning och där sjörättsmål allt som oftast förekomma. I flertalet av dessa torde tingsställe redan finnas, och beträffande exempelvis sådana städer som Karlshamn, Piteå och Västervik, vilka för närvarande sakna tingsställe, lär man vad nyss sagts i fråga om Oskarshamn och Söderhamn äga full motsvarande giltighet.

Vad nu anförts innebär naturligen icke, att i alla sådana fall en tillämpning av den nya lagen skulle vara att förvänta. Förordnande om behörighet för häradsrätt att upptaga sjörättsmål lär man böra meddelas allenast under beaktande av samtliga de förhållanden som kunna inverka på frågan, huruvida en avvikelse från den allmänna forumregeln är påkallad. Avseende bör sålunda fästas vid målens frekvens, avståndet till närmaste stad med rådhusrätt, kommunikationernas beskaffenhet, den ifrågavarande rådhusrättens eventuella särskilda kvalifikationer på det sjörättsliga området o. s. v. Med hänsyn till nu åsyftade förhållanden har ock lagrådet funnit de fall, där förordnande kan tänkas ifrågakomma, knappast vara av tillräcklig betydenhet för att giva anledning till en särskild lagstiftning. Detta uttalande lär man böra ses mot bakgrunden av lagrådets uppfattning att — med hänsyn bland annat till att de större avstånden med nutida kommunikationsmedel förlorat i betydelse — den ifrågasatta ordningen icke skulle innebära någon egentlig förmån för vederbörande städer och dem närliggande orter. Med anledning härav kan framhållas, att det väl för befälhavaren på ett fartyg i långväga trafik mången gång är av ringa betydelse, huruvida exempelvis en sjöförklaring skall avgivas på den ena eller den andra platsen. Annorlunda kan det däremot ställa sig då fråga är om fartyg i lokal fart. Det torde i sådana fall ej alltid vara för vederbörande befälhavare, besättningsmän eller andra likgiltigt, att de nödgas företaga en resa för att svara eller vittna i ett måhända tämligen bagatellartat brottmål eller för att avgiva sjöförklaring i anledning av ett mindre missöde. Att märka är i detta sammanhang att, allt eftersom de mindre städerna läggas under landsrätt, avståndet till närmaste rådhusrätt mången gång blir allt större. Därmed synas ock de möjligheter, den ifrågasatta lagstiftningen avser att bereda, ur praktisk synpunkt vinna ökad betydelse. Det förtjänar ock framhållas, att

samtliga hovrätter och övriga myndigheter som yttrat sig över förslaget anslutit sig till dettas grundtanke, samt att av de hörda sjöfartssammanslutningarna allenast Sveriges redareförening — vilken lärer få anses företräda i främsta rummet den mera långväga trafiken — avstyrkt förslaget, medan detta i princip godkänts av såväl den med hänsyn till olika intressen mera representativa Sveriges allmänna sjöfartsförening som Sveriges fartygsbefälsförening. Med den utformning förslaget erhållit torde inga praktiska olägenheter av dess genomförande vara att befara. Vid sådant förhållande synes avgörande betydelse ej heller böra tillmätas invändningen, att det i och för sig skulle vara mindre lämpligt att göra regler om forum i mål av sådan natur som sjörättsmålen beroende av Kungl. Maj:ts förordnande.

Vad lagrådet anfört utgör alltså enligt min mening icke tillräcklig anledning att underlåta tillstyrka lagförslagets framläggande för riksdagen. De erinringar lagrådet framställt mot avfattningen av vissa bestämmelser i förslaget till behörighetslag torde emellertid böra iakttagas. Vid den därav föranledda omarbetningen av bestämmelserna i 1 § första stycket synes det lämpligt att, i anslutning till det förut omnämnda stadgandet om frihet för kärande i tvistemål att instämma sin talan till närmaste rådhusrätt, jämväl i lagtexten införa en uttrycklig erinran därom att förordnande enligt den nya lagen ej skall föranleda ändring i den för närvarande medgivna proro-gationsrätten i sådant mål.»

Föredraganden hemställer att förslagen, efter omarbetning i nu nämnda hänseenden, måtte jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Tage Evers.